

Nu skal lønmodtagerne se resultater

Trepartsforhandlingerne genoptages fredag d. 15. april. Fire medlemmer af Enhedslistens folketingsgruppe, alle med mange års faglig aktivitet og faglige tillidshverv i bagagen, kommer her med deres bud på, hvad der bør komme ud af forhandlingerne. Forfatterne er: Finn Sørensen (Arbejdsmarkedsordfører), Jakob Sølvhøj (Uddannelsesordfører), Christian Juhl (Arbejds miljøordfører) og Henning Hyllested (Social dumping ordfører).

Ude på landets arbejdspladser kan man ikke mærke, at trepartsforhandlingerne hidtil har handlet om lønmodtagernes behov. De ansatte spørger med rette sig selv om, hvor initiativerne mod social dumping, sikring af et bedre arbejdsmiljø, flere praktikpladser og mere efteruddannelse for ikke at tale om nye job, bliver af.

Hidtil har trepartsforhandlingerne været en gratis og pligtfri omgang for arbejdsgiverne, både hvad angår dagpengeaftalen i efteråret og den nye flygtningeaftale. Tværtimod er det lønmodtagerne, som har betalt for aftalerne gennem forringelser. Derfor må lønmodtagerne retfærdigvis forvente, at nu skal arbejdsgiverne levere løsninger, som skaber en bedre og tryggere fremtid på det danske arbejdsmarked for de ansatte.

Enhedslisten har en række forslag til konkrete løsninger på de påtrængende problemer, som skaber en utryk hverdag for de danske lønmodtagere. Forslag der afgørende skærper indsatsen mod social dumping, som garanterer praktikpladser til de unge, som gør noget ved arbejdsmiljøet og ikke mindst skaber bedre jobmuligheder.

Samtidig med at Enhedslisten fremsætter disse forslag, vil vi gerne understrege, at omkostningerne til et trygt og fremtidsrettet arbejdsmarked skal betales af arbejdsgiverne, som nydere af voksende overskud og ejerskab. De har råd til indsatsen. Alene i 2015 udbetalte de største virksomheder udbyttet på 72 milliarder kronerⁱ, og der er opsparet mere end 150 milliarder i virksomhederne, som ikke investeresⁱⁱ. Samtidig kan effektiv skatteinddrivelse skaffe mange milliarder i den danske statskasse. Om der er råd, er et spørgsmål om politisk vilje.

Fagbevægelsens ledere har lovet, at trepartsforhandlingerne skal føre til løsninger, som er til fordel for de danske lønmodtagere.

*"Det er klart, at over for modparten, uanset om det er arbejdsgivere, regeringen eller EU, skal man kunne levere. Ellers lukker døren, og så går der rigtig lang tid, før man er interessant at tale med igen. Der skulle vi nødig nå til. Men det er ikke for alt i verden, at vi ønsker at gå ind ad den dør. Hvis vi skal være med til at løfte samfundsudfordringerne, så skal det ikke være lønmodtagerne, der skal betale. Der skal være balance i tingene."*ⁱⁱⁱ

Lizette Riisgaard, formand LO

Desværre tror vi ikke, at lønmodtagernes ve og vel ligger regering og arbejdsgivere stærkt på sinde. Tværtimod, så viser det seneste udspil fra DI, at arbejdsgiverne vil møde med samme holdning som hidtil: De skal ikke bidrage med noget, tværtimod, lønmodtagernes vilkår skal forringes yderligere.

Derfor vil vi gerne holde fagbevægelsens topfolk fast på, at der ikke indgås nye trepartsaftaler uden at det forpligtiger og betales af arbejdsgiverne. Lønmodtagerne har allerede betalt mere end rigeligt med mange års social dumping og reformer, der udhuler trygheden ved arbejdsløshed og sygdom.

Uddannelse til nutid og fremtid

Vi ved, der kommer til at mangle faglærte - i omegnen af 90.000 i 2030^{iv}, hvis ikke vi sadler om. Det er en kæmpeudfordring. Alene nu mangler 12.000 unge en lære- eller praktikplads^v, fordi virksomhederne ikke tager elever og lærlinge nok. Det tal vil stige dramatisk, hvis udviklingen ikke vendes og generationer af unge vil blive tabt.

Samtidig vil der være over 100.000 ufaglærte uden job i 2020^{vi}. Det er en katastrofe for samfundet og ikke mindst lønarbejderne. For hvem skal bygge husene, reparere bilerne eller stå for bogføringen, hvis ingen uddannes til det.

I årevis er der blevet snakket og snakket uden at arbejdsgiverne har evnet, at løse opgaven. Derfor er det på tide, at iværksætte stærke tiltag, som for alvor vender udviklingen.

Enhedslisten foreslår om praktikpladser:

- *At der gennemføres en kraftig forhøjelse af arbejdsgivernes indbetaling til Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) fra de som ikke tager elever og en tilsvarende forhøjelse af tilskuddet til de arbejdsgivere, der opretter elev- og praktikpladser. Det skal ikke kunne betale sig økonomisk at unddrage sig pligten til at uddanne de unge. Hvis ikke arbejdsgiverne i løbet af det næste år løfter sit ansvar, så vil Enhedslisten gennem lovgivning pålægge arbejdsgiverne at oprette det nødvendige antal praktikpladser.*
- *At der indføres klausuler, der sikrer, at alle arbejdsgivere, der udfører opgaver for offentlige midler skal oprette elev- og praktikpladser. Uanset om der er tale om anlægsopgaver, drift eller indkøb. Der skal ikke udføres offentligt finansierede opgaver af virksomheder, der ikke vil bidrage aktivt til de unges uddannelse.*
- *At de offentlige arbejdsgivere går forrest med etablering af elev- og praktikpladser. Der kan etableres flere elev- og praktikpladser indenfor langt de fleste offentlige arbejdsområder - ikke mindst inden for social- og sundhedsområdet og det pædagogiske område. Det er vanskeligt at stille krav til de private virksomheders uddannelsesindsats, hvis de offentlige arbejdsgivere ikke selv bidrager tilstrækkeligt til de unges uddannelse.*

Der er samtidig brug for initiativer, der kan vende udviklingen på efteruddannelsesområdet. AMU aktiviteten er faldet drastisk de seneste år, og det er derfor nødvendigt med initiativer, der kan skabe grundlag for såvel en øget efterspørgsel som et bredere udbud af AMU kurser.

Enhedslisten foreslår:

- *At der gennemføres en kraftig forhøjelse af godtgørelsen på AMU kurserne, der kan øge incitamentet til efteruddannelse hos både den enkelte ansatte og virksomhederne. Det*

nuværende godtgørelsesniveau virker i høj grad begrænsende for uddannelsesaktiviteten.

- *At der tilføres flere midler til AMU uddannelsesinstitutionerne, der kan sikre et større udbud af kurser samt at disse kan gennemføres med et mere begrænset antal deltagere.*
- *At der indføres en ret til selvvalgt efteruddannelse for ufaglærte på 6 uger årligt.*

Grønne job, jobdeling og pligt til jobopslag

Det er afgørende, at der skabes flere job, som varigt kan løfte velfærden og grønomsstilling. Det er sundt fornuft, at investere i grønomsstilling og velfærd, samtidig med at det bringer ledige i arbejde og giver et bedre samfund.

Enhedslisten foreslår:

- *Investeringer i grønomsstilling/Flere almene boliger/flere velfærdsjob^{vii}*

Det er til gavn for os alle, hvis jobskabelse går hånd i hånd med uddannelse og deling af arbejdet, så både ansatte og arbejdsløse får gavn af tiltagene. Samtidig vil det medvirke til at modvirke stresssygdom og mindske nedslidningen.

Enhedslisten foreslår

- *Vi genindfører en række orlovsordninger til uddannelse og børnepasning, som giver plads til bedre familieliv og vi udbygger jobrotation, så mange flere kan uddanne sig.^{viii}*

Alt for mange arbejdsløse mister muligheden for at søge jobbene, fordi arbejdsgiverne ikke slår jobbene op på jobnet.dk eller besætter dem via udenlandske vikarbureauer. Arbejdsløse i fag i tilbagegang, i områder med stor ledighed, og de som er ramt af langtidsarbejdsløshed, har ikke samme adgang til de uformelle netværk, som skaffer en i arbejde. De har brug for en lige adgang til jobåbninger, og det kan kun sikres ved at arbejdsgiverne er pligtige til at slå job op og anvende jobcentret.

Enhedslisten foreslår:

- *Arbejdsgiverne får pligt til at slå alle job op på jobnet.dk^x*

Et sundere arbejdsmiljø

Folketinget har besluttet, at nutidens unge skal arbejde, til de er over 70 år, vel vidende at vi allerede i dag har et arbejdsmarked, hvor mange nedslides fysisk før de er fyldt 60 år^x, og at 370.000 danske føler at de har et stresset job^{xi}. Hver eneste dag er der 35.000 danskere, som er sygemeldt på grund af stress^{xii}. Kun godt hver tiende får anerkendt en slidskade af kroppen og kun få procent får anerkendt stress som arbejdsskade viser årsopgørelsen fra Erhvervssygdomsudvalget^{xiii}.

Disse realiteter står i skarp kontrast til skåltalerne om, at forebyggelse og indgreb mod dårligt fysisk og psykisk arbejdsmiljø er sund fornuft på både kort og langt sigt. Folketingets flertal sparer på forebyggelsen, og fornægter at stressepidemien skyldes forhold på arbejdsmarkedet. Det er nødvendigt, at sætte massivt ind mod nedslidning og stress.

Enhedslisten foreslår:

- *At nedskæringerne og fyringerne af de 140 ansatte hos Arbejdstilsynet stoppes omgående, samtidig med at forebyggelsesindsatsen forstærkes. Det kan let påbegyndes ved at anvende de indefrosne 400 millioner fra Forebyggelsesfonden.*
- *At lovgivningen skærpes, så arbejdsmiljørepræsentanternes rolle styrkes gennem uddannelse og påtaleret.*
- *At stress og slidskader anerkendes som et samfundsproblem og anerkendes som rigtig arbejdsskade. Der er brug for et storsilet indsats, hvor der sættes ind over for de virksomheder som påfører deres ansatte stress og de ansvarlige ledere skal straffes hårdt. Indsatsen kan bl.a. styrkes ved at Arbejdstilsynet får øget adgang til undersøgelsespåbud, så de kan undersøge årsagerne til dårligt psykisk arbejdsmiljø på virksomheden.*

Styrket indsats mod social dumping

Social dumping er en trussel mod de ansattes tryghed og generationers hårdt tilkæmpede løn- og arbejdsvilkår. Social dumping er en trussel mod velfærdssamfundet, fordi det ikke kun rammer den enkelte arbejdsplads, men fører til skatteunddragelse, arbejdsløshed og en generelt lavere indkomst for familierne.

På et globalt arbejdsmarked og i EU's åbne arbejdsmarked er det afgørende, at vi som samfund skærper indsatsen mod social dumping til det fælles bedste. Der er brug for at vi sætter en bremse i mod selskaber som Ryanair, Uber og lignende.

Enhedslisten foreslår:

- *At alle offentlige myndigheder ved lov forpligtes til at leve op til samme regler som staten i forbindelse med udbud. Løn og arbejdsvilkår på overenskomstmæssigt niveau skal være betingelse for at få en kontrakt med det offentlige og kontrakten skal indeholde kædeansvar.^{xiv}*
- *At der gennemføres lovgivning om kædeansvar, således at en hovedentreprenør eller hovedleverandør er ansvarlig for, at der aflønnes efter overenskomstmæssige forhold, samt at der svares moms og skat mm. – hele vejen ned gennem kæden af underentreprenører og – leverandører.^{xv}*
- *At der indføres et ID-kort i byggeriet og andre udsatte brancher således at myndigheder og fagforeninger kan identificere alle på en arbejdsplads med det formål at styrke indsatsen mod dårligt arbejdsmiljø og social dumping.^{xvi}*

- *At der sættes ind mod social dumping på vejene, i luften og på havene. Det kræver et opgør med EU's nuværende cabotageforordning, ret til danske overenskomster på verdenshavene, sikring af det flyvende personale mod irregulære ansættelser og retten til en fast base på overenskomstmæssige vilkår.*

Finn Sørensen, Jakob Sølvhøj, Christian Juhl, Henning Hyllested
14. april 2016

Kontakt for kommentarer og uddybning af de enkelte forslag:

Finn Sørensen, Arbejdsmarkedsordfører (61625187)- *Generelt om trepartsforhandlinger og job*
Jakob Sølvhøj, Uddannelsesordfører (61624539)– *Arbejdsmarkedsuddannelser og praktikpladser*
Christian Juhl, Arbejdsmiljøordfører (61625098)– *Arbejdsmiljø*
Henning Hyllested, Ordfører mod social dumping (61625101) – *Social dumping*

Noter

ⁱ Børsen 9.4.2015

ⁱⁱ Danmarks Statistik, Statistikbanken, NATS008

ⁱⁱⁱ Interview i Finans.dk 24.10.2015 <http://finans.dk/live/politik/ECE8151616/Favorit-til-LO-toppost-vil-hindre-ny-trepartsfiasko/?ctxref=ext>

^{iv} Analyse fra Dansk Metal, januar 2016, https://www.lo.dk/Nyheder/Nyhedsarkiv/2015/01/~media/LO/Aktuelt/Nyheder_2015/MangelPaaFaglaerte_2015.aspx

^v Undervisningsministeriets parktikpladsstatistik, januar 2016, file:///C:/Users/eljane/Downloads/160329%20Praktikpladssituationen_januar_2016.pdf

^{vi} Danske Regioners analyse, omtalt i Fagbladet <http://www.fagbladet3f.dk/nyheder/b75c3851751844f492aed3982ca7668a-20160407-100000-ufaglaerte-ledige-om-faa-aar>

^{vii} Enhedslistens beskæftigelsesplan 2015 - <https://enhedslisten.dk/tema/enhedslistens-beskaeftigelsesplan>

^{viii} Enhedslistens beskæftigelsesplan 2015 - <https://enhedslisten.dk/tema/enhedslistens-beskaeftigelsesplan>

^{ix} Enhedslistens Beslutningsforslag, fremsat 1. april 2016 - http://www.ft.dk/Rlpdf/samling/20151/beslutningsforslag/B137/20151_B137_som_fremsat.pdf

^x Se fx Gigtforeningen - <https://www.gigtforeningen.dk/for-pressen/pressemeddelelser/2016/1-halvaar/fysisk-nedslidning-paa-arbejdsmarkedet-er-fortsat-et-massivt-problem/>

^{xi} Undersøgelse fra det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, juni 2015, omtalt af FTF - <http://www.ftf.dk/arbejdsmiljoe/arbejdsliv-og-familieliv/artikel/nye-tal-370000-loenmodtagere-er-stressede/>

^{xii} Stressforeningen, Tal og fakta - <http://www.stressforeningen.dk/om-stress/fakta-om-stress/stress-i-tal>

^{xiii} Den årlige redegørelse fra Erhvervssygdomsudvalget, marts 2016 - <http://www.ft.dk/samling/20151/almdel/beu/bilag/161/1618771.pdf>

^{xiv} Beslutningsforslag fremsat af Enhedslisten 2014 - http://www.ft.dk/Rlpdf/samling/20131/beslutningsforslag/B93/20131_B93_som_fremsat.pdf

^{xv} Beslutningsforslag om kædeansvar fremsat af Enhedslisten april 2016 - http://www.ft.dk/samling/20151/beslutningsforslag/b173/html_som_fremsat.htm

^{xvi} Beslutningsforslag fremsat af Enhedslisten, april 2014 - http://www.folketingstidende.dk/Rlpdf/samling/20131/beslutningsforslag/B94/20131_B94_som_fremsat.pdf